

Redegørelse afgivet af klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard) den 7. december 2023

Redegørelse

om

Klimaeffekter

(Skriftlig redegørelse)

1. FORORD

Hvor langt vi er nået i forhold til at indfri Danmarks klimamål i 2025 og 2030? Et simpelt spørgsmål, der kræver et komplekst svar. Regeringen giver her et øjebliksbillede af, hvor vi står, og hvordan vores samlede klimapolitik medvirker til at nedbringe drivhusgasudledningerne.

Det seneste halve år har været præget både af rekordhøje temperaturer og ekstremt vejr. Den globale månedlige gennemsnitstemperatur slog rekord i juli måned. Samtidig med de høje temperaturer har vi oplevet skovbrande og oversvømmelser – ude i verden og i Danmark. Klimaet er i forandring, og der er brug for global handling for at overholde Parisaftalen og begrænse temperaturstigningerne til under 2 grader og gerne under 1,5 grader.

Regeringen har derfor sat nogle af verdens mest ambitiøse klimamål. Danmark skal være et eksempel på, at det kan lade sig gøre at nå store klimamål, uden at det svækker hverken de sociale balancer eller erhvervslivets konkurrenceevne. Samtidig skal vi udvikle og eksportere de klimaløsninger, verden har så hårdt brug for. Det gælder både grøn strøm og skaleringen af andre teknologier såsom fangst og lagring af CO₂, hvor Danmark kan blive en central hub, der tager imod CO₂e fra vores nabolande.

Regeringen vil foretage den klimahandling, der skal til for at nå reduktionsmålene – både i 2025, 2030 og senere. Og vi vil fremrykke målet om klimaneutralitet til 2045 og sætte et mål om 110 pct. reduktion af udledningerne i 2050. Selvom vi endnu ikke er helt i mål, er vi godt på vej. Danmark skønnes at have nået 98,7 pct. af det indikative 2025-måls nedre spænd i forhold til udledningerne i 1990, og det er en fremgang på 4,3 pct. point siden målets vedtagelse. Ligeledes

er Danmark nået 90,1 pct. af 2030-målet ift. udledningerne i 1990, og derved 27 pct. point siden klimalovens vedtagelse. Regeringen har foreslået, at den sidste del af vejen til 2025-målet skal nås ved at forhøje dieselafgiften varigt samt forhøje CO₂e-fortrængningskravet i 2025.

Vi står overfor nogle store samfundsændringer, og det afspejler regeringens politik. Regeringen har indgået en lang række brede aftaler på klima- og energiområdet, der rustar Danmark til fremtiden. Vi har lagt rammerne for udbud af potentielt 14 GW havvind, der skal imødekomme et stigende el-behov fra alt fra flere el-biler til fremtidens PtX-anlæg, ligesom en stor del af den grønne strøm kan eksporteres til resten af Europa. Regeringen har præsenteret et udspil, der baner vejen for energiparker på land og skal bidrage til at sikre rammevilkår, som kan muliggøre, at elproduktionen fra VE på land kan firedobles.

Vi har implementeret revision af EU's kvotehandelssystem, der skønnes at nedbringe danske udledninger med 0,4 mio. ton i 2030, bl.a. ved at oprette et nyt kvotesystem fra 2027 for brændstoffer til vejtransport og opvarmning af bygninger. Vi har sat hjørneflagene for fremtidens spillebane for fangst og lagring af CO₂ med en politisk aftale og gennemført det første udbud til en CCS-værdikæde i fuld skala på 8 mia. kr. Rammerne for ejerskab og drift af fremtidens brintinfrastruktur er på plads, og et milliardudbud, der skal sætte skub i dansk produktion af grøn brint, er nu afgjort. Endelig har vi indgået en aftale, der sikrer samarbejde om at muliggøre et brintrør til Tyskland fra 2028. Og regeringen er netop udkommet med en 2030-plan, hvor der er afsat nye 4,25 mia. kr. til grøn omstilling og velfærd ud over de allerede afsatte midler i grønt råderum på 2½ mia. kr. i 2030.

Vi bliver nødt til at være helt ærlige over for hinanden. Der er ingen lette løsninger på vejen mod en så grundlæggende forandring af vores samfund, som vi har sat os for. Det kræver hårdt arbejde og svære beslutninger, hvor vi hele tiden skal have blik for balancen mellem mange forskellige hensyn. Det er en stor og kompleks opgave, og derfor er det helt afgørende, at vi får implementeret de mange beslutninger, der allerede er taget. Vi skal have de sidste store brikker på plads for at sikre, at vi får realiseret de reduktioner, der skal bringe os i mål.

I de kommende år, er det vigtigt, at vi holder fokus på, hvor vi skal hen med fremtidens Danmark. Det er et Danmark, der ser anderledes ud, men fortsat tilbyder danskerne gode muligheder for at udfolde de liv, de ønsker at leve. Som det fremgår af denne redegørelse, er vi sammen nået langt, men vi er også klar til at indgå nye aftaler, der øger Danmarks bidrag til den globale indsats mod klimaforandringer.

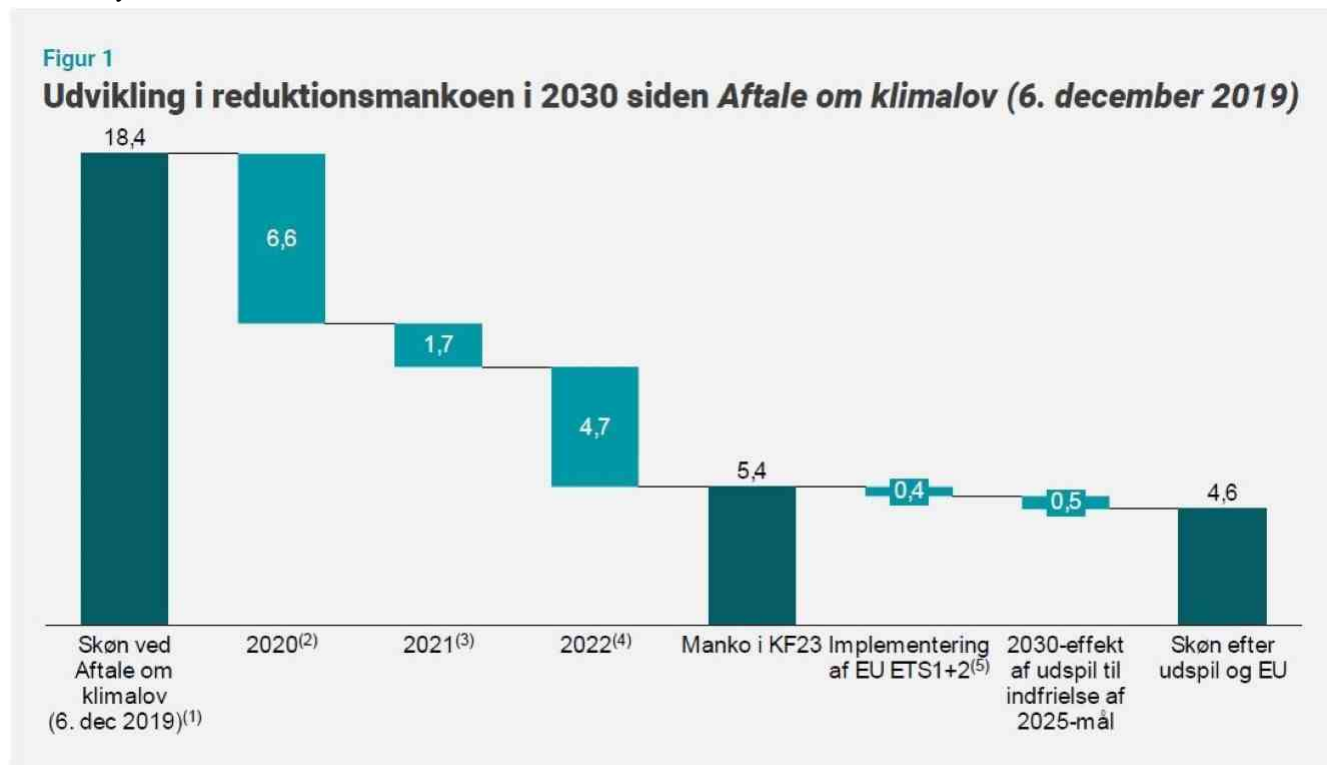
God læselyst!

Lars Aagaard

Klima-, energi- og forsyningsminister

2. VI SKAL INDFRI KLIMAMÅLENE

Klimaloven fastsætter mål om at Danmarks drivhusgasudledninger ift. udledningerne i 1990 skal reduceres med 50-54 pct. i 2025 og 70 pct. i 2030. Regeringen vil desuden fremrykke målet om, at Danmark skal være et klimaneutralt samfund til 2045, og senest i 2050 skal opnå en 110 pct. reduktion i forhold til 1990. De indgåede politiske aftaler, fremlagte udspil til 2025-indfrielse samt implementeringen af EU's CO₂-kvotehandlessystem skønnes at bringe os godt tre fjerdedele af vejen mod 2030-målet, *jf. figur 1*. De sidste ton bliver ikke lette, og der er mange hensyn, der skal balanceres. Regeringen vil træffe de fornødne beslutninger, der bringer Danmark helt i mål med klimamålene for 2025 og 2030.

1 Baseret på BF19 korrigeret for aftale om finanslov for 2020 (af 2. december 2019).

2 Ændring i manko fra BF2020 til KF2021. KF2021 indeholder effekter af politikker frem til d. 31. dec. 2020.

3 Ændring i manko fra KF2021 til KF2022. KF2022 indeholder effekter af politikker frem til 31. dec. 2021.

4 Ændring i manko fra KF2022 til KF2023. KF2023 indeholder effekter af politikker frem til 31. dec. 2022.

5 EU ETS1+2 er forkortelse for EU's CO₂-kvotehandlessystemer.

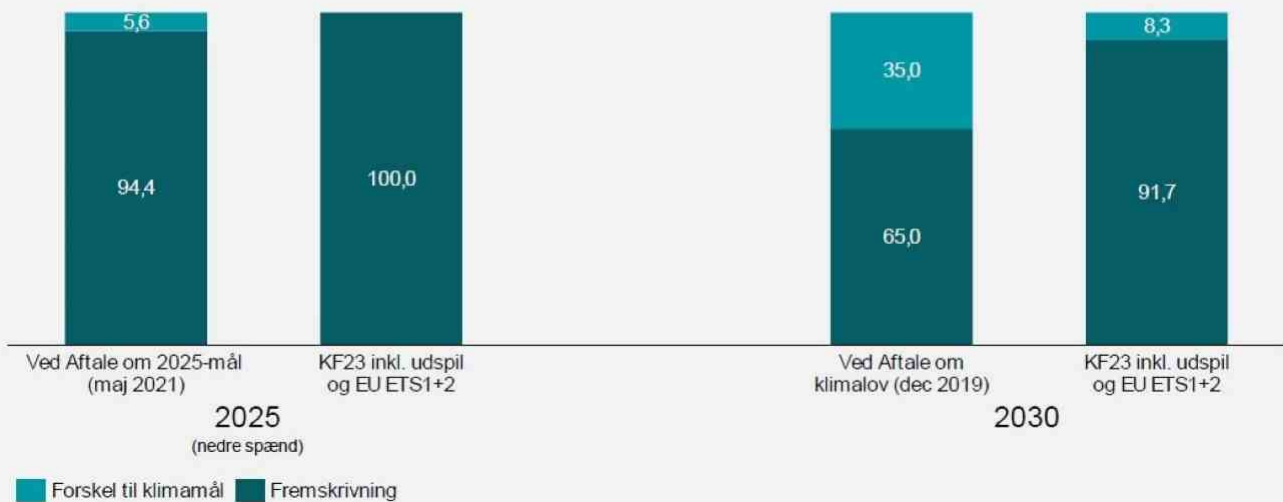
Det skønnes, at Danmark med regeringens udspil når 2025-målet, *jf. figur 2*. Det skønnes desuden, at Danmark har nået

91,7 pct. af 70 pct.-målet i forhold til 1990, hvilket er en fremgang på 27 pct.-point siden *Aftale om Klimalov*.

Figur 2

Status på Danmarks klimamål

Reduktion ift. 1990 (indeks: klimamål = 100)

Kilde: Klimastatus- og Fremskrivning 2023

I mål med 2025 og 2030

Regeringen vil indfri 2025-reduktionsmankoen igennem flere tiltag på transportområdet. Regeringen foreslår at hæve dieselaftaget varigt fra 2025 med ca. 50 øre ekskl. moms. En højere dieselaftag fører til en reduktion i CO₂-udledning fra vejtransporten, da der vil blive tanket mindre diesel i Danmark. Regeringen foreslår herudover at hæve CO₂e-fortrængningskravet, så der anvendes flere grønne brændstoffer i vejtransporten. I den forbindelse er det vigtigt, at nye og mere avancerede teknologier tages i brug i takt med, at de bliver tilgængelige. Derfor vil regeringen foreslå et loft på anvendelsen af de mindre bæredygtige første generations biobrændstoffer, der kan tælles med i opfyldelsen af CO₂e-fortrængningskravet. Dermed er der for første gang fremlagt politik, der skønnes at indfri klimaloovens mål i 2025.

Som det fremgår af regeringsgrundlaget, skal den resterende manko for 2030 bl.a. indfries ved at realisere land- og skovbrugssektorens bindende reduktionsmål, svarende til det aftalte i landbrugsaftalen fra 2021. Endvidere fremgår det, at regeringen vil fremlægge et forslag til klimaafgift på landbruget, når Ekspertgruppen for en Grøn skattereform har fremlagt deres konklusion. Ekspertgruppen for en Grøn Skattereform fremlægger deres konklusioner i februar 2024. Regeringen har samtidig besluttet at nedsætte en grøn trepart med inddragelse af landbrugserhvervet, miljø-, klima- og naturorganisationer, arbejdsmarkedets parter og kommunerne., som bl.a. skal se nærmere på anbefalingerne

fra ekspertgruppen herunder drøfte en klimaafgift på landbruget. Omstillingen af landbruget skal gøres på en måde, der sikrer reel grøn omstilling af landbruget, hvor der er blik for nuancerne, så der fortsat findes et konkurrencedygtigt dansk fødevarerhverv, men med lavere klimaaftryk. Afgiften bliver et centralt element i den grønne omstilling af landbrugssektoren og skal derfor udformes på en måde, der tager hensyn til Klimalovens guidende principper. Afgiften skal desuden udformes på en måde, hvor erhvervet understøttes, således at erhvervets konkurrenceevne ikke forringes, og der dermed ikke flyttes arbejdspladser ud af landet samlet set.

Regeringen har dermed fremlagt politik, der skønnes at indfri 2025-målet og vist vejen til at indfri 2030-målet – og arbejdet fortsætter. Regeringen vil løbende implementere og følge op på tidligere politiske aftaler, så det sikres, at målene nås. Det sker bl.a. gennem Klimalovens årshjul. Hvis fx udledningerne ikke reduceres som forventet, er der en række grønne teknologier med reduktionspotentialer, som kan komme i spil. Dermed er der ikke afhængighed af én bestemt teknologi for at komme i mål.

Det kræver fokus og vedholdenhed at nå klimamålene. Regeringen arbejder målrettet efter at indfri såvel de allerede indgåede klimaafgifter, som de mange initiativer i regeringsgrundlaget. Det bliver ikke nogen nem opgave, og det er helt nødvendigt, at de politiske aftaler bliver omsat til handling med reel reduktionseffekt. Med *Klimaprogrammet 2023* har regeringen fremlagt et samlet grønt arbejdsprogram, der indeholder byggestenene til at indfri klimamålene, *jf. figur 3*.

Figur 3

Regeringens arbejdsprogram for klimapolitikken

Regeringen vil øge ambitionerne yderligere

I takt, med at de fastsatte klimamål indfris, skal de næste skridt tages. Her er regeringen parat til at sætte nye, ambitiøse mål. Dertil vil regeringen fremrykke målet om klimaneutralitet til 2045 og sætte et nyt mål om 110 pct. reduktion i 2050 i forhold til 1990. Regeringen vil desuden vurdere, om reduktionsmålet i 2030 skal opjusteres yderligere og foreslå et ambitiøst reduktionsmål for 2035, som sikrer, at ambitionsniveauet for klimaindsatsen hæves gradvist.

Øget globalt fokus

Som et lille land er Danmark afhængig af, hvad der sker i verden omkring os, og derfor går Danmark forrest i EU og FN og skubber klimaambitioner i vejret, når der forhandles globale klimaaftaler. Danmark arbejder fx på, at reducere de globale udledninger gennem ambitiøs og effektiv klimaregulering i EU, der har effekt både i EU og ud over Europas grænser.

Danmark skal være et land, der udvikler og eksporterer de klimaløsninger, som verden har brug for. Samtidig skal Danmark opfylde de ambitiøse klimamål, mens de sociale og

erhvervsmæssige balancer bevares. Dermed kan Danmarks nationale politik vise verden, at man kan lave grøn omstilling og bevare et land i balance. Kun på den måde bliver Danmark et land, som andre har lyst til at følge efter.

Regeringen ønsker at hæve de globale ambitioner for Danmark ved at opstille et mål for den danske klimaeffekt af eksport, forstået som den internationale klimaeffekt, der følger af den danske eksport af energiteknologi og tjenesteydelser. Det skal ske i samarbejde med dansk erhvervsliv, så der skabes et solidt fagligt fundament for målet. Regeringen vil undersøge konsekvenserne af at opsætte et mål for CO₂-aftrykket for det danske forbrug.

3. EFFEKTREDEGØRELSE

Jf. Klimaloven, udfærdiger klima-, energi- og forsyningsministeren efter indgåelse af den årlige aftale om finansloven en redegørelse til Folketinget med beskrivelse af effekterne af regeringens klimapolitik. Det skønnes med Klimastatus og –fremskrivning 2023, at den førte klimapolitik bidrager til, at drivhusgasudledningen skønnes reduceret med hhv. ca. 49,3 pct. i 2025 ift. 1990 og ca. 63,1 pct. i 2030 ift. 1990. Implementeringen af revisionen af EU's CO₂-kvotehandelsdirektiv for både ETS 1 og ETS 2 skønnes at redu-

cere udledninger yderligere med ca. 0,1 i 2025 og ca. 0,4 mio. ton CO₂e i 2030, *jf. forslag til lov om CO₂-kvoter*. Med regeringens udspil for indfrielse af 2025-målet skønnes det indikative 2025-måls nedre spænd at blive indfriet, mens mankoen til indfrielse af målet om 70 pct. reduktion i 2030

skønnes at være ca. 4,6 mio. ton CO₂e, når der både tages højde for regeringens udspil til indfrielse af 2025-målet samt implementeringen af revisionen af EU's CO₂-kvotehandelsdirektiv for både ETS 1 og ETS 2, *jf. tabel 3*.

Hvad er redegørelse for klimaeffekter?

I henhold til klimaloven skal klima-, energi- og forsyningsministeren udarbejde en redegørelse til Folketinget om effekterne af den samlede klimapolitik, når klimaprogrammet er offentliggjort og efter indgåelse af den årlige aftale om finansloven.

I forbindelse med oversendelsen af redegørelsen til Folketinget stiller klima-, energi- og forsyningsministeren sig til rådighed for en forespørgselsdebat i Folketinget.

Danmarks EU-forpligtigelser

Med Fit for 55-pakken er der vedtaget en lang række direktiver og forordninger i EU, der skal understøtte indfrielsen af EU's klimamål på mindst 55 pct. reduktion i 2030. I april 2023 vedtog Rådet og Europa-Parlamentet en opjustering af reduktionsforpligtelserne under henholdsvis byrdefordelingsaftalen og LULUCF-forordningen.

I byrdefordelingsaftalen er der for alle EU-medlemslande fastlagt en reduktionssti med årlige forpligtelser i årene 2021-2030 for omfattede sektorer. Danmarks reduktionssti for byrdefordelingssektoren er med den opjusterede regulering fastlagt med henblik på en udledningsreduktion på 50

pct. i 2030 i forhold til 2005 (opjusteret fra 39 pct.). Danmarks reduktionsmanko opgøres som forskellen mellem den fastlagte reduktionssti og de forventede udledninger i årene 2021-2030.

Med den seneste *Klimastatus og -fremskrivning 2023* skønnes det, at der for Danmark udestår en akkumuleret reduktionsmanko på ca. 16,1 mio. ton CO₂e i perioden 2021-2030 i byrdefordelingssektoren, *jf. tabel 1*. Medregnes CO₂ reduktionsskøn for implementering af revisionen af EU's ETS1 og ETS2 samt regeringens forslag i 2025-forhandlingerne om forhøjelse af dieselaftgiften og CO₂e-fortrængningskravet, skønnes den akkumulerede reduktionsmanko under byrdefordelingsaftalen til 11,3 CO₂e.

Tabel 1

Akkumuleret reduktionsmanko under byrdefordelingsaftalen

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Akkumuleret
Reduktionssti	32,1	31,3	29,9	28,5	27,1	27,4	25,6	23,8	22,0	20,2	268,1
<i>Udledninger (KF23)</i>	<i>32,1</i>	<i>31,7</i>	<i>30,8</i>	<i>29,7</i>	<i>28,8</i>	<i>28,1</i>	<i>27,1</i>	<i>26,2</i>	<i>25,3</i>	<i>24,4</i>	<i>284,1</i>
Årlig reduktionsmanko (KF23)	0,0	0,4	0,9	1,2	1,7	0,6	1,5	2,4	3,3	4,2	16,1
<i>Udledninger (KF23 inkl. revision af ETS1/2 + regeringens udspil i 2025-forhandlingerne¹⁾)</i>	<i>32,1</i>	<i>31,7</i>	<i>30,8</i>	<i>29,7</i>	<i>28,0</i>	<i>27,5</i>	<i>26,3</i>	<i>25,3</i>	<i>24,4</i>	<i>23,6</i>	<i>279,3</i>
Årlig reduktionsmanko (KF23, inkl. revision af ETS1/2 + regeringens udspil i 2025-forhandlingerne vedr. dieselaftgift og fortrængningskrav)	0,0	0,4	0,9	1,1	0,9	0,1	0,7	1,5	2,4	3,4	11,3

Anm: 1) Regeringen har i 2025-forhandlingerne foreslået en forhøjelse af dieselaftgiften og af CO₂e-fortrængningskravet. Reduktionsskønnene herfor er behæftet med betydelig usikkerhed.

Kilde: Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet

Danmarks forpligtigelser i LULUCF-forordningen er opdelt i to perioder. I perioden 2021-2025 skal Danmark sikre, at kulstofbalancen i sektoren ikke forringes. I perioden

2026-2030 skal Danmark efterleve to adskilte forpligtelser: 1) nettoudledningerne i sektoren skal reduceres med 0,44 mio. ton CO₂e i 2030 ift. gennemsnittet for LULUCF-udledninger i Danmark i perioden 2016-2018, svarende til ca. 2,0 mio. ton CO₂e i 2030, og 2) opnåelse af årlige CO₂e-reduktioner i sektoren i perioden 2026-2029. De præcise årlige reduktionsforpligtelser for 2026-2029 fastsættes endeligt af Europa-Kommissionen i 2025 på baggrund af den, på tidspunktet, nyligste emissionsopgørelse.

I tabel 2 nedenfor, og i *Klimastatus og -fremskrivning 2023*, er de årlige reduktionsforpligtelser for 2026-2029 skønnet pba. af fremskrevne udledninger i sektoren. Med *Klimastatus og -fremskrivning 2023* skønnes Danmark at opfylde forpligtelserne i LULUCF-forordningen for perioden 2021-2025, mens reduktionsmankoen skønnes at være ca. 8,8 mio. ton CO₂e i perioden 2026-2029 og ca. 2,0 mio. ton CO₂e til punktmålet i 2030, *jf. tabel 2*.

Tabel 2					
Akkumuleret reduktionsmanko under LULUCF-forordningen					
	2026	2027	2028	2029	2030
Budgetmål 2026-29	2,4	2,4	2,3	2,2	
Reduktionsmål 2030					2,1
Udledninger (KF23)	4,9	4,5	4,4	4,2	4,0
Årlig reduktionsmanko	2,5	2,2	2,1	2,0	2,0
Akkumuleret reduktionsmanko 2026-29	2,5	4,6	6,7	8,8	-

Kilde: Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet

Regeringen har fokus på implementering af indgåede aftaler

For at kunne indfri vores klimamålsætninger er det helt centralt for regeringen at holde tempoet oppe når det gælder den grønne omstilling og sikre grundig implementering af

de mange tiltag, som allerede er politisk aftalt. Nedenfor følger oversigt over politiske aftaler med reduktionseffekt i 2025 og 2030, der er indgået, siden aftale om klimalov blev indgået, *jf. tabel 3*, og en overordnet status på implementeringen af aftalerne.

Tabel 3							
Aftaler med reduktionseffekt siden <i>Aftale om klimalov (6. december 2019)</i>							
	Udledninger			Reduktion ift. 1990		Manko	
	<i>(mio. ton CO₂e)</i>			<i>(pct., afrundet)</i>		<i>(mio. ton CO₂e)</i>	
	1990	2025	2030	2025	2030	2025	2030
Skøn ved <i>Aftale om klimalov (6. december 2019)</i>*	75,2	43,5	41,0	42	45	5,9-8,9	18,4
<i>Ændringer til BF20</i>		+2,1	+2,1				
Fremskrivning juni 2020 (BF20)	77,2	45,7	43,1	41	44	7-10,1	19,9
<i>Grøn boligaftale 2020 (19. maj 2020)</i>		-0,03	-0,05				
<i>Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi (16. juni 2020)</i>		0	-0,7				
<i>Klimaaftale for energi og industri mv 2020 (22. juni 2020)</i>		-1,3	-2,7				
<i>Aftale om fremtiden for olie- og gasindvinding i Nordsøen (3. december 2020)</i>		0	-0,01				
<i>Aftale om grøn omstilling af vejtransporten (ekskl. kilometerbaseret vejafgift for lastbiler) (4. december 2020)</i>		-1	-1,9				

<i>Aftale om finansloven for 2021 og aftale om stimuli og grøn genopretning (6. december 2020)</i>	-0,2	-0,2					
<i>Aftale om grøn skattereform (8. december 2020)</i>	-0,5	-0,5					
<i>Andre ændringer fra BF20 til KF21</i>	-1,8	-2,0					
Fremskrivning april 2021 (KF21)	77,4	40,8	35,0	47	55	2,1-5,2	11,8
<i>Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug (4. oktober 2021)</i>	-1,2	-1,9					
<i>Delaftale om Investeringer i et fortsat grønere Danmark 2022 (4. december 2021) og aftale om finansloven for 2022 (6. december 2021)</i>	-0,5	-0,5					
<i>Andre ændringer fra KF21 til KF22</i>	+2,3	+0,9					
Fremskrivning april 2022 (KF22)	78,0	41,4	33,6	47	57	2,4-5,5	10,1
<i>Aftale om grøn skattereform for industri mv. (24. juni 2022)</i>	-1,3	-4,3					
<i>Aftale om kilometerbaseret vejafgift for lastbiler (24. juni 2022) og Aftale om kilometerbaseret vejafgift for lastbiler (29. marts 2023)</i>	-0,3	-0,4					
<i>Klimaaf tale om grøn strøm og varme 2022 (25. juni 2022)</i>	-0,4	-0,4					
<i>Andre ændringer fra KF22 til KF23</i>	+0,3	+0,5					
Fremskrivning april 2023 (KF23) – revideret november 2023	78,4	39,7	28,9	49	63	0,5-3,7	5,4
<i>Implementering af EU's CO₂-kvotehandels-system**</i>	-0,1	-0,4					
<i>Udspil til indfrielse af 2025-mål</i>	-0,7	-0,5					
Skøn efter udspil og EU	39,0	28,1	50	64	Indfriet		4,6

Anm. : * Baseret på BF19 korrigeret for aftale om finanslov for 2020 (af 2. december 2019).

**Der er tale om bruttoeffekten, jf. forslag til lov om CO₂-kvoter. Skøn for den samlede effekt vil foreligge med det samlede forslag til implementering.

Kilde: Klimaprogram 2023 og Klimastatus og -fremskrivning 2023

Grøn boligaf tale 2020 (19. maj 2020): Aftalen om en grøn renovering af almene boliger afsætter 18,4 mia. kr. i 2020 og 2021 til afvikling af Landsbyggefondens venteliste, som vil være gennemført i 2023. Der er desuden etableret en ny grøn garantiordning under Landsbyggefonden i 2021, hvor boligorganisationer kan søge om garanti for effekten af energibesparende investeringer som led i renoverings- og forbedringsarbejder i alment byggeri.

Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi (16. juni 2020): Med afsæt i Klimaplanen blev der i 2021 indført krav til kommunerne om husstandsnaer indsamling af 10 affaldsfraktioner, tekstiler dog først i 2023. I 2022 blev der endvidere indført krav om udbud af behandlingen af det genanvendelige husholdningsaffald. I 2023 blev der indført en ny organisering af affaldsforbrændingssektoren og konkurrenceudsættelse af forbrændingsegnet affald, hvor forbrændingsanlæggene i 2025 skal selskabsføres og kommunerne skal udbyde behandlingen af det forbrændingsegnet affald.

Klimaaf tale for energi og industri mv 2020 (22. juni 2020): Aftalen fastlægger bl.a. ønsket om etablering af to energioer: En ved Bornholm og en i Nordsøen. Fsva. Energiø Nordsøen (EØN) er der siden 2020 indgået en række politiske aftaler, der konkretiserer projektets rammer. I juni 2023 blev beslutningen om at igangsætte udbuddet af EØN udskudt, og nye billigere koncepter bliver analyseret mhp. at gøre projektet rentabelt. Det oprindelige koncept for EØN havde en udfordret økonomi. Regeringen vender tilbage til forligskredsen inden udgangen af 2023. Fsva. Energiø Bornholm (EØB) blev der i maj 2023 indgået aftale om udbudsrammer for EØB, og arbejdet med at realisere EØB er derefter igangsat.

Med aftalen understøttes den grønne omstilling af danskerne varmeforbrug gennem ændrede afgifter. Der er i 2021 gennemført en forhøjelse af satsen for rumvarmeafgiften, mens satsen for elvarmeafgiften er nedsat, så det er blevet relativt billigere at varme op med grøn el i husholdninger. Der er siden 2020 blevet udmøntet tilskud til grøn omstilling af erhvervslivets energiforbrug gennem erhvervs-puljen og gennem oprettelse af borgerrettede tilskudspuljer.

Aftalen afsætter støtteudbud til fangst og lagring af CO₂, hvor der efter første udbudsrunde er indgået kontrakt med Ørsted i maj 2023 om Danmarks første fuldskala CCS-projekt, der vil fange og lagre 0,43 mio. ton CO₂ om året fra 2026. Derudover er afsat en pulje til et statsligt udbud til PtX-projekter på minimum 750 mio. Puljen er sidenhen øget til 1,25 mia. kr. og åbnet i foråret 2023. PtX-udbudet blev afgjort d. 27. oktober 2023. Endeligt er der med aftalen afsat 13 mia. kr. frem mod 2050 til støtteudbud til biogas og andre grønne gasser.

Aftale om fremtiden for olie- og gasindvinding i Nordsøen (3. december 2020): Aftalen satte en slutdato for indvinding af olie og gas i den danske del af Nordsøen i 2050 og indeholdt en aflysning af 8. og alle fremtidige udbudsrunder. 8. udbudsrunde blev formelt aflyst i januar 2021, og ændringer til undergrundsloven blev vedtaget i december 2021, hvilket betød, at der ikke fremadrettet kan iværksættes statslige initierede udbudsrunder, ligesom 2050-slutdatoen blev lovfæstet. Der er som led i implementeringen af aftalen udmøntet samlet 200 mio. til støtte af udviklings- og demonstrationsprojekter for CO₂-lagring i Nordsøen. Energistyrelsen har den 21. april 2023 godkendt, at tilladelse fra 7. udbudsrunde tilbageleveres. Tilbageleveringen afsluttede implementeringen af punkt 2 om ”frivillig aftale med selskaber, som berøres af slutdatoen”. I juni 2023 blev lovforslag vedtaget, der fastsætter regler for et forbud mod rutinemæssig afbrænding af kulbrinter.

Aftale om grøn omstilling af vejtransporten (4. december 2020): Særordningen med lav elafgift på el til opladning af nul- og lavemissionsbiler er forlænget til og med 2030. Der er samtidig gennemført en omlægning af registreringsafgiften for person- og varebiler, som forhøjer afgiften for fossile biler og indfaser afgiften for nul- og lavemissionsbiler mere lempeligt, end det ellers var planen. Der er i 2022 implementeret et CO₂-fortrængningskrav, der er en langsigtet, teknologineutral regulering, der fremmer anvendelsen af brændstoffer med en høj vugge-til-grav reduktionseffekt. CO₂-fortrængningskravet indfases trinvist fra 2022 op til 7 pct. i 2030 og frem.

Aftale om finansloven for 2021 og aftale om stimuli og grøn genopretning (6. december 2020): Med aftalen afsættes knap 3 mia. kr. til bl.a. øgede puljer til udfasning af olie- og gasfyr, pulje til grøn omstilling af indenrigsfærger samt udtagning af lavbundslande. Midlerne til udfasning af olie- og gasfyr bliver udmøntet årligt i perioden 2021-2025. I alt er der givet tilsagn til over 40.000 boligejere til energiforbedringer gennem Bygningspuljen i 2021-2022 og med Fjernvarmepuljen er der i 2021 og 2022 gennem udrulningen af fjernvarmeprojekter givet ca. 46.000 tilsagn til udskiftning af gasfyr, mens der er givet 5.700 tilsagn til udskiftning af olie-fyr gennem fjernvarmepuljen. Der blev med aftale om grøn transportpulje I og II afsat 285 mio. kr. i

2021 og 2022 til grøn omstilling af indenrigsfærger, hvor der nu er givet tilsagn til, at 15 nuværende færger erstattes af 14 grønne færger – enten gennem retrofit eller ved anskaffelse af nye færger. Af de 285 mio. kr. stammer de 200 mio. kr. fra EU's genopretningsfond. Der arbejdes løbende på håndtering af barrierer ift. udtagning af lavbundslande.

Aftale om grøn skattereform (8. december 2020): Med aftalen gennemføres en grøn skattereform i to faser: Første fase forhøjer energiafgiften på fossile brændsler for erhverv med 6 kr. pr. GJ, hvilket indfases fra 2023 til 2025. Erhvervspuljen er desuden blevet udvidet med 315 mio. kr. mhp. energieffektiviseringer og grøn omstilling af gartnerier. Anden fase fastlægger rammerne for en ensartet CO₂-afgift under hensyntagen til lækageeffekter mv. Der er indgået politisk aftale om grøn skattereform for industri mv. i 2022, jf. nedenfor.

Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug (4. oktober 2021): Med aftalen afsættes en ramme på ca. 27 mia. kr., som stammer primært fra landbrugsstøtten. Aftalen skal understøtte den grønne omstilling i land- og skovbrugssektoren og sikre en forbedring af det danske vandmiljø. Som følge af aftalen er der præsenteret en række handleplaner og strategier i 2023, som styrker og sætter retning for forskellige elementer i aftalens udviklingsspor. Disse er bl.a. handlingsplan for plantebaserede fødevarer, strategi for grønne proteiner til dyr og mennesker, strategi for økologi samt strategi for de tekniske reduktionspotentialer inden for hhv. gylle- og gødningshåndtering og metanreducerende foder. Dertil følger strategi for grønne job i landbruget og følgeerhverv. Ekspertgruppen for udtagning af lavbundslande er kommet med sin første delrapport i 2023 og forventes at færdiggøre anden delrapport inden udgangen af 2023. Rapporterne fokuserer på, hvordan der kan udtages lavbund hurtigere, samt øge det tekniske reduktionspotentiale for udtagning af lavbundslande. Der arbejdes løbende på håndtering af barrierer for udtagning. Aftalen genbesøges i 2023/2024, hvilket skal ses i sammenhæng med anden fase af Grøn Skattereform.

Delaftale om Investeringer i et fortsat grønnere Danmark 2022 (4. december 2021) og Aftale om finansloven for 2022 (6. december 2021): Med Aftale om finanslov for 2022 udbydes yderligere 2 GW havvind til etablering inden udgangen af 2030. Samtidig afsættes der i alt 63 mio. kr. til screening af det danske havareal med henblik på at understøtte den langsigtede strategiske planlægning og udrulning af storskala havvind. Screening af havarealet er påbegyndt i 2022 og forventes afsluttet ultimo 2025.

Det blev med *Tillægsaftale om Energiø Bornholm 2022* besluttet at anvende 1 af de 2 GW fra FL22 til udvidelse af Energiø Bornholm fra 2 til 3 GW. Den anden GW indgår i det kommende udbud af 6 GW havvind til etablering senest i 2030. Forhandlinger om udbudsvilkår for 6 GW havvind,

herunder 4 GW fra klimaaf tale om grøn strøm og varme 2022, samt 3 GW havvind knyttet til Energiø Bornholm blev afsluttet i maj 2023, med *Tillægsaftalen om udbudsrammer for 6 GW havvind og Energiø Bornholm*. På baggrund af denne aftale har Energistyrelsen påbegyndt konkrete udbudsforberedelser. Endeligt afsættes 2,5 mia. kr. til negative udledninger med CCS (NECCS-puljen), der sidenhen er udbudt med frist for indlevering af tilbud i januar 2024.

Aftale om grøn skattereform for industri mv. (24. juni 2022): Det er aftalt at indføre en ny højere og mere ensartet CO₂-afgift med en sats på 750 kr. pr. ton udledt CO₂ i 2030 for virksomheder uden for EU's kvotehandelssystem og 375 kr. pr. ton udledt CO₂ i 2030 for virksomheder indenfor. Mineralogiske processer mv. pålægges en afgift på 125 kr. pr. ton udledt CO₂ i 2030. Afgiften indføres fra 2025. Det er desuden aftalt at indføre en bundpris, der kan træde i kraft, hvis EU's kvote-handelsmarked ikke udvikler sig som forventet. Herudover er der med *Aftale om styrkede rammevilkår for CCS i Danmark* af september 2023 besluttet en række principper for udmøntningen af pulje til fangst og lagring af CO₂, der lægges sammen med anden fase af CCUS-puljen til én samlet CCS-pulje som udbydes i 2024 og 2025.

Der skal tages endelig politisk beslutning om centrale elementer vedr. bl.a. støtte og tilskud i aftalen på baggrund af oplæg fra regeringen. Det gælder blandt andet omstillingsstøtte til virksomheder og udvidelse af det nuværende energisyn til et klimasyn.

Aftale om kilometerbaseret vejafgift for lastbiler (24. juni 2022 og 29. marts 2023): Der blev den 29. marts 2023 aftalt en konkret model for en kilometerbaseret og CO₂-differentieret vejafgift for lastbiler, der vil gælde fra 1. januar 2025. Samtidig er der truffet politisk beslutning om allerede fra 2024 at gennemføre ændringer i de nationale regler om vægt og dimensionering af lastbiler i vejgodstransporten mhp. at effektivisere vejgodstransporten og dermed mindske CO₂-udledningen

Klimaaf tale om grøn strøm og varme 2022 (25. juni 2022): Med aftalen er det besluttet, at der skal udbydes områder, der kan rumme yderligere mindst 4 GW havvind til etablering inden udgangen af 2030. Staten garanterer ikke realisering af de 4 GW, men giver mulighed for en realisering på markedsvilkår, dvs. støttefrit eller mod kompensation til staten. Tillægsaftalen om udbudsrammer for 6 GW havvind og Energiø Bornholm blev indgået i maj 2023 og udbudsarbejde er igangsat. Der igangsættes desuden et servicetjek og analysearbejde for at fjerne barrierer i lovgivningen samt skabe smidigere sagsbehandling og forkorte godkendelses- og tilladelsesprocesser ifm. havvindmølleparker. Som udmøntning af Klimaaf talen og som opfølgning på den politiske ambition om at sikre rammevilkår, der mu-

liggør en firedobling af elproduktionen fra sol og vind på land frem mod 2030 har regeringen præsenteret et udspil om energiparker på land, som skal sikre bedre rammevilkår for etablering af større energiparker på land gennem bl.a. større økonomisk kompensation til naboer og lokalsamfund, hvor der opstilles VE-anlæg, bedre muligheder for at sikre arealer til etablering af større energiparker samt lettere og hurtigere myndighedsbehandling og mulighed for, at staten kan stå for planlægningen af energiparker. I første omgang igangsættes der en kommunedialog om kvalificering af 32 potentielle arealer for større energiparker, som vil blive suppleret med nye arealer i kommende ansøgningsrunder. Ligeledes foreslås der fremsat en ny lov om større energiparker, som skal give bedre mulighed for placering af VE-anlæg på arealer, hvor det i dag er vanskeligt.

Aftalen indeholder en række initiativer om at fremme udfasningen af naturgas. Kommunerne har i 2022 udsendt 670.000 breve med besked om fremtidige varmemuligheder til olie- og gasfyrsejere. I 2023 skal der udarbejdes projekter med henblik på, at fjernvarme er udrullet inden 2028, hvor det giver mening. NEKST skal understøtte den videre udrulning af grøn varme, herunder en hurtigere udrulning af fjernvarme. For at understøtte udskiftning af olie- og gasfyr blev det med aftalen besluttet at afgiftsfritage tinglysning af pant for lån til udskiftning af olie- og gasfyr til andre opvarmningskilder i perioden 2023-2028. Ordningen er vedtaget ved lov og trådte i kraft den 1. maj 2023.

Der er ligeledes vedtaget en lov om at etablere en statsgaranti på lån til udskiftning af olie- eller gasfyr med en anden opvarmningskilde i landdistriktsområder uden for fjernvarmenettet, og hvor boligen falder inden for målgruppen for ordningen. Ordningen trådte i kraft 1. april 2023. Regeringen præsenterede i oktober 2023 en kortlægning fra Evida vedrørende områder, hvor det vurderes hensigtsmæssigt at lukke for gassen. På den baggrund arbejder regeringen på en konkret model for planlagt nedlukning eller konvertering af dele af gasdistributionsnettet. Der er den 1. januar 2023 indført regulering, som skal begrænse metantabet på biogasanlæg. I *Klimastatus- og fremskrivning 2023* skønnes det, at Danmarks produktion af opgraderet biogas i 2030 vil dække hele det danske ledningsgasforbrug.

Regeringen vil indfri 2025-reduktionsmankoen igennem flere tiltag på transportområdet. Her foreslår regeringen at hæve dieselafgiften varigt fra 2025 med ca. 50 øre ekskl. moms. Regeringen foreslår hertil, at der anvendes flere grønne brændstoffer i vejtransporten ved at hæve CO₂-fortrængningskravet. I den forbindelse er det vigtigt, at nye og mere avancerede teknologier tages i brug i takt med, at de bliver tilgængelige. Derfor vil regeringen foreslå et loft på anvendelsen af de mindre bæredygtige førstegenerations biobrændstoffer, der kan tælles med i opfyldelsen af CO₂-fortrængningskravet.